

עת"א (מרכז) 64134-05-25 - לטיף אבו לטיף נ' מדינת ישראל

עת"א (מרכז) 64134-05-25 - לטיף אבו לטיף נ' מדינת ישראל ואח' מחוזי מרכז

עת"א (מרכז) 64134-05-25

לטיף אבו לטיף

נגד

1. מדינת ישראל

2. שירות בתי הסוהר

ע"י פרקליטות מחוז מרכז (פלילי)

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

[14.08.2025]

כבוד השופטת אפרת פינק

פסק דין

עניינה של העתירה במניעת שיחות טלפון ומפגשים של העותר עם בני משפחתו.

מבוא

1. העותר עצור מיום 26.2.25, בגין כתב אישום המייחס לו עבירות לפי חוק המאבק בארגוני פשיעה, התשס"ג - 2003, סחיטה באיומים, לפי סעיף 428 סיפא לחוק העונשין, התשל"ז - 1977, רישום כוזב במסמכי תאגיד, לפי סעיף 423 לחוק העונשין, הוצאת חשבוניות פיקטיביות, לפי סעיף 117 לחוק מס ערך מוסף, התשל"ו - 1975, ועבירות לפי חוק איסור הלבנת הון, תש"ס - 2000

2. העותר מסווג לקטיגוריה א', השתייכות לארגון פשיעה ומנוע טלפון ציבורי.

3. העתירה כוונה תחילה למניעת מפגשים וטלפונים של העותר עם בני משפחתו, למעט עורכי דינו, ולמניעת כניסתה לבית הסוהר של עו"ד יארא אבו לטיף, בתו של העותר. לעתירה צורפה חוות דעת של פסיכולוגית מבית הספר של בנו של העותר, ולפיה הבן חווה משבר רגשי בעקבות המעצר, ומניעת הטלפונים פגעה בו באופן ניכר.

4. בעת הגשת העתירה, היה העותר מנוע מפגשים עם בני משפחתו. אולם, לאחר הגשת העתירה, ובמסגרת הדיון התברר כי שלילת הביקורים הסתיימה, וכי כניסתה של עו"ד יארא אבו לטיף לבית הסוהר - אושרה. בין ובין, בתקופת המלחמה מול איראן, התאפשרו לעותר שיחות שגריות עם בני משפחתו בפיקוח, מדי יום, אולם אלו הופסקו לאחר תום המלחמה.

מכאן כי יש לדון אך במניעת שיחות הטלפון של העותר עם בני משפחתו, ובפרט מניעת שיחות הטלפון בין העותר ובין בנו הקטין.

5. בהקשר זה טען בא כוח העותר, כי מניעת שיחות הטלפון של העותר עם בני משפחתו אינה מידתית, ויש בה פגיעה קשה לא רק בזכויותיו של העותר עצמו לקשר עם בני משפחתו, אלא גם בבני משפחתו, ובפרט בבנו הקטין. עוד הודגש, כי אין כל סיכון בשיחות טלפון אלו, ומקל וחומר, עת מותר לבני המשפחה לבקר את העותר. בא כוח העותר הוסיף, כי גם במהלך שהותו של העותר בבית הסוהר הותרו לו שיחות, ולא נטען כי ניצל שיחות אלו לשם ביצוע עבירות פליליות.

6. המשיב טען, מנגד, כי מניעת השימוש בטלפון ציבורי מבוססת על חומר מודיעיני רב, וחוות דעת גורמי המודיעין בשב"ס ובמשטרה, המלמדים על מעורבותו השלילית והפלילית של העותר, על קיומם של סכסוכים רבים וכן על כוונות פגיעה. החשש הוא כי העותר ינצל השימוש בטלפון לשם המשך ניהול ארגון הפשע שבראשו הוא עומד, ומתן הנחיות מחוץ לכתלי בית הסוהר. מכאן עתר לדחות את העתירה.

7. להשלמת התמונה יצוין, כי לאחר הדיון שב המשיב ושקל, בהמלצת בית המשפט, את מניעת השיחות עם בנו של העותר. המשיב עדכן כי הוחלט לאפשר לעותר שיחה שבועית עם בנו הקטין למשך 10 דקות, והכל בכפוף לאילוצים, דינים משמעתיים או חומר מודיעיני, ככל שיתקבל. מכאן נטען, כי ניתן פיתרון לקשר של העותר עם בני משפחתו, ואין מקום להקלות נוספות.

המשיב הוסיף, כי זכות השימוש בטלפון אינה מוחלטת ואין כל מניעה להחיל גם על עצור מגבלות על השימוש שלו בטלפון, והכל בהתאם לפקודת נציבות 04.36.00 "קשר טלפוני של אסירים ועצורים" (1.8.01) (להלן - "פקודת הנציבות"). לעמדתו, בהתאם לפקודה, רשאי סגן מפקד מחוז להגביל השיחות, כפי שנעשה בעניינו של העותר, על יסוד המידע המודיעיני בעניינו.

בא כוח העותר הוסיף, בהקשר זה, כי הוא מתנגד למתווה שהציע המשיב, בשל תכיפות הנמוכה של השיחה השבועית המוצעת לבנו. לטענתו, ניתן למצוא פתרון שיבטיח שמירה על שלום הציבור תוך מתן משקל למצבו הפסיכולוגי של הקטין. בא כוח העותר הוסיף וטען, כי לא ניתן למנוע מהעותר לממש את זכותו לשיחת טלפון יומית, המוקנית לו מכוח התקנות.

דיון

8. השאלה היא אם ניתן למנוע מהעותר, שהוא עצור קשר טלפוני עם בני משפחתו בשל מידע מודיעיני המלמד על סיכון הנשקף ממנו?

9. בעניינם של אסירים נקבע, לא אחת, כי בסמכותו של שירות בתי הסוהר להגביל את הקשר הטלפוני שלהם עם גורמים מחוץ לבית הסוהר, בהיותה טובת הנאה, וזאת מכוח סעיף 80 לפקודת בתי הסוהר [נוסח חדש], התשל"ב - 1971 ותקנה 19 לתקנות בתי הסוהר, תשל"ח - 1978 (ע"א 1076/95 מדינת ישראל נ' קונטאר, פ"ד נ(4) 492, 498 (1996); רע"ב 6561/97 מדינת ישראל נ' מנדלסון, פ"ד נב(5) 849, 858 (1998); רע"ב 2012/09 עמיר נ' שירות בתי הסוהר, פסקה ט"ז (30.3.09); רע"ב 5711/11 בר מוחה נ' שירות בתי הסוהר (6.9.22)).

10. אולם, ענייננו במניעת קשר טלפוני של העותר שהוא עצור ולא במניעת קשר טלפוני של אסיר.

11. הזכות לקיום קשר טלפוני לעצור, עוגנה בסעיף 9(ב)(6) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו - 1996 (להלן - "חוק המעצרים"), הקובע כי עצור יהיה זכאי "לקבלת מבקרים ולקיום קשר טלפוני".

ניתן לשלול זכות זו לקשר טלפוני, לפי סעיף 10(ב) לחוק המעצרים, אך במסגרת אמצעי משמעת נגד עצור שלא מילא חובות שהוא חייב בהם במקום המעצר.

12. סעיף 11 לחוק המעצרים מסמיך את השר לביטחון פנים, באישור ועדת החוקה, לקבוע בתקנות הוראות לביצוע הסעיפים הנזכרים, ובהמשך לכך הותקנו תקנות, כאמור.
- לפי סעיף 10(א) לתקנות סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים) (תנאי החזקה במעצר), תשנ"ז - 1977: "עצור שהוגש נגדו כתב אישום יהיה זכאי לעשות שימוש בטלפון במקום המעצר פעם ביום לפרק זמן סביר; השימוש בטלפון יהיה על חשבון העצור".
13. לעצור הוקנתה, אפוא, בחקיקה ראשית זכות לקיום קשר טלפוני, ותדירות השיחה - פעם ביום לפרק זמן סביר - הוגדרה בתקנות, שהן חקיקת משנה.
- מכאן, שבניגוד לאמור בכתב התשובה, אין עניינו בקשר טלפוני של אסיר, שהוא בגדר טובת הנאה, לפי סעיף 51 לפקודת בתי הסוהר [נוסח חדש], התשל"ב - 1971 ותקנה 19(א) לתקנות בתי הסוהר, תשל"ח - 1978.
14. פקודת הנציבות הנזכרת מגדירה את הכללים לקיום קשר טלפוני של אסירים, ובמסגרתה נקבע כי הגדרת "אסיר" כוללת גם עצור (סעיף 3). בה בעת היא מבהירה, כי אך "קשר טלפוני לאסיר שפוט" מוגדרת כטובת הנאה (סעיף 1), ומכאן שמכלל ההן נשמע הלאו - קשר טלפוני לעצור שאינו שפוט אינו טובת הנאה, שכן היא מעוגנת בחוק ובתקנות, כאמור.
- הפקודה גם מסמיכה את מפקד בית הסוהר לקבוע את תדירות השיחות ומשכן (סעיף 5.ה). היא אוסרת על שימוש לרעה בטלפון וקובעת כי שימוש כזה מהווה עבירת משמעת (סעיף 6.א ו-ב). עוד קובעת הפקודה, בהמשך לסעיף 10(ב) לחוק המעצרים, כי "שלילת קשר טלפוני מעצור ... תעשה רק במסגרת דין משמעת" (סעיף 6.ג). הפקודה גם מסמיכה את סגן מפקד המחוז למנוע לחלוטין קשר טלפוני, בהתאם לחוות דעת מודיעינית (סעיף 7). כן היא מסמיכה את סגן מפקד המחוז להגביל את הקשר הטלפוני מטעמים דומים (סעיף 8).
15. כאמור, הזכות לשיחת טלפון של עצור הוגדרה בחקיקה ראשית ותדירות מימוש הזכות לשיחה יומית לעצור הוגדרה בתקנות. לא ניתן במסגרת פקודת הנציבות - הנחייה פנימית שמעמדה הנורמטיבי נמוך מזה של דבר חקיקה ראשית ותקנות משנה - לשלול את הזכות שהוענקה בחוק ובתקנות או להתנות עליה. אכן, הוראות הפקודה חלות, ככלל, גם על עצורים (סעיף 3, הנזכר). אולם, ברי שכלל שיטת הוראה אחרת, שמעמדה הנורמטיבי גבוה יותר, הסותרת הנחיה כזו או אחרת, היא תגבר על הוראות הפקודה.
- בנסיבות אלו, יש מקום להבחנה בין הסמכות להסדיר את קיומן של שיחות, או אף להגביל שיחות אלו, החלה גם על עצורים, ובין הסמכות לאסור על שיחות יומיות, החלה על אסירים בלבד (לעניין ההבנה בין הסמכות להסדיר ובין הסמכות לאסור, ראו: רע"ב 6976/18 שירות בתי הסוהר נ' פרש ואח', בפסקה 75 לחוות דעתה של כבוד השופטת דפנה ברק-ארז (16.6.21)).
- מטעמים של ביטחון הציבור ראשי סגן מפקד המחוז, למשל, להגביל את הגורם עמו מנהל העצור שיחות או לפקח עליהן, ככל שיש בכך צורך מודיעיני. כך למשל נפסק ברע"ב 4637/19 מדינת ישראל נ' זגורי (18.7.19), כי ניתן להגביל את שיחות הטלפון של עצור עם אשתו מטעמים של שמירה על ביטחון הציבור. אולם, באותו עניין הותר לעצור לשוחח עם בנותיו הקטנות, משמע, כי לא נשללה ממנו הזכות לשיחת טלפון יומיומית.
- בהיעדר הסדרה בחקיקה ראשית, לא ניתן לשלול שיחות טלפון של עצור, ובהיעדר חקיקת משנה, לא ניתן לשלול או להגביל את הזכות היומית לשיחה, כאמור. מכאן, שלא ניתן מכוח הוראות פקודת הנציבות לשלול זכות זו.
16. מעבר לצורך - אתיחס גם לחומר המודיעיני שהוצג בדיון, ולשיקול דעתו של המשיב.

החומר המודיעיני שהוצג בפני בית המשפט, אכן מלמד על מעורבות שלילית ופליילית של העותר וסיכון רב הנשקף ממנו. ממילא כל מגע עם החוץ עשוי להגביר סיכון זה, ובכלל זאת באמצעות שיחות טלפון.

17. עם זאת, לא הונחה מסוכנות ספציפית הנוגעת לשיחות עם בנו הקטין של המשיב. ממילא, ניתן לצמצם סיכון זה באמצעות אמצעי פיקוח, שלא יהיה בהם כדי לגרוע מזכותו של עצור שעוגנה בחוק ובתקנות.

18. יתר על כן, כבר הדגשתי, לא אחת, כי בהתייחס לאסירים - או עצורים - הורים לקטנים, בכלל האינטרס הציבורי, על מפקד בית הסוהר לקחת בחשבון גם את עיקרון טובת הילד, שהוא עיקרון מנחה בקבלת החלטות שעניינן יחסי הורים וילדים (בע"מ 10060/07 פלונית נ' פלוני, בפסקה 28 לחוות דעתו של כבוד השופט יורם דנציגר (2.10.08)). לילדים זכות ייחודית לשמור על קשר עם הוריהם, ולהמשכיות הקשר עמם (בע"מ 4741/21 פלונית נ' פלונית, בפסקה 3 לחוות דעתה של כבוד השופטת ברק-ארז (21.7.22); דנ"א 6041/02 פלונית נ' פלוני, נח(6) 243, 275 (חוות דעתה של כבוד השופטת אילה פרוקצ'יה) (2004); משרד המשפטים דוח הוועדה לבחינת עקרונות יסוד בתחום הילד והמשפט ויישומם בחקיקה חלק כללי 26, 28 (2003); וראו גם סעיף 9(3) לאמנה בדבר זכויות הילד, כ"א 31, 221 (אושרה ונכנסה לתוקף ב-1991)). יש ליתן לזכויות הילדים את המשקל הראוי, גם מקום בו אין ההחלטה נוגעת אליהם באופן ישיר.

במקרה הנדון, הונחה חוות דעת פסיכולוגית, המלמדת על מצבו הנפשי הקשה של בנו של העותר, וזאת בין היתר נוכח הניתוק מאביו, העותר.

19. במסגרת העתירה, הציע המשיב לאפשר לעותר שיחה שבועית עם בנו. המדובר בצעד חיובי, המביא בחשבון את הפגיעה הנגרמת לילדים. עם זאת, הצעה זו אינה עולה קנה אחד עם הזכות לשיחה יומיומית שעוגנה בחוק ובתקנות. ההצעה גם אינה מבהירה מדוע ניתן לצמצם הסיכון בשיחה שבועית אולם בשיחה יומית, הדבר אינו אפשרי.

20. לאור כל האמור, מורה על קבלת העתירה, כך שתותר לעותר שיחה יומית בת 10 דקות עם בנו הקטין. ברי שניתן לקיים השיחה בפיקוח. ברי שככל שהעותר ינצל השיחה לצורך פעילות פליילית, ניתן יהיה להעמידו לדין משמעתי ולשלול את שיחות הטלפון ממנו או להגבילן.

פסק הדין יומצא לצדדים.

ניתן היום, כ' אב תשפ"ה, 14 אוגוסט 2025, בהעדר הצדדים.